Evropski parlament
2019-2024

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2023/2085(INI)

30.11.2023

MNENJE

Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

za Odbor za ustavne zadeve

o izvajanju določb Pogodbe o državljanstvu EU
(2023/2085(INI))

Pripravljavka mnenja: Beata Kempa

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve poziva Odbor za ustavne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. ugotavlja, da približno 50 milijonov ljudi pripada narodni manjšini ali manjšinski jezikovni skupnosti v EU; opozarja, da Komisija ni sprejela nobenega zakonodajnega ukrepa v odgovor na evropsko državljansko pobudo Zaščita manjšin – milijon podpisov za raznolikost Evrope, čeprav jo je podprla velika večina poslancev Evropskega parlamenta;

2. ugotavlja, da sta pravica do prostega gibanja in njeno uveljavljanje osrednjega pomena za državljanstvo EU; ugotavlja, da je vzpostavitev schengenskega območja eden od največjih dosežkov evropskega povezovanja in močno krepi svobodo gibanja v EU; ugotavlja, da je Svet v svojih sklepih z dne 9. junija 2011 potrdil, da je bil postopek ocenjevanja uspešno končan ter da sta Bolgarija in Romunija tehnično pripravljeni za pristop k schengenskemu območju;

3. opozarja, da je državljanstvo EU v skladu s Pogodbama EU tesno povezano z državljanstvom države članice, ki je v izključni pristojnosti vsake države članice, in odvisno od njega; poudarja, da je pridobitev državljanstva EU mogoča le s pridobitvijo državljanstva države članice;

4. meni, da državljanstvo EU vključuje skupno in deljeno evropsko demokratično identiteto ter iz nje izhajajoče posebne pravice, dolžnosti in svoboščine ter da uveljavljanje teh pravic krepi povezavo državljanov z EU;

5. opozarja, da je v členu 20 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določeno, da državljanstvo Unije temelji na državljanstvu države članice; poudarja, da je treba ta sistem še naprej uporabljati tudi po morebitnih prihodnjih spremembah Pogodbe;

6. poziva EU, naj spodbuja sprejetje evropske listine o digitalnih pravicah, vključno s pravicami iz digitalnega državljanstva, ki bi temeljila na Evropski deklaraciji o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje;

7. poziva Komisijo, naj sprejme novo sporočilo, ki bo pojasnilo nekatere ključne pojme iz Direktive 2004/38/ES[1] o pravici državljanov EU in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju EU, da bi državam članicam ponudila posodobljene smernice, ki bi lahko prispevale k boljšemu izvajanju direktive na nacionalni ravni, kar bi koristilo državljanom EU in njihovim družinskim članom;

8. poziva Komisijo, naj nemudoma predstavi predlog za posodobitev in izboljšanje direktive o konzularni zaščiti[2], med drugim tako, da delegacijam EU dodeli dejavnejšo

[1] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL L 158, 30.4.2004, str. 77).
[2] Direktiva Sveta (EU) 2015/637 z dne 20. aprila 2015 o ukrepih za usklajevanje in sodelovanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanom Unije brez predstavništva v tretjih državah in o razveljavitvi

vlogo pri pomoči premalo zastopanim državljanom, ki prebivajo ali potujejo zunaj EU;

9. poziva Svet in Evropski svet, naj z ustreznimi ukrepi zagotovita, da lahko države, ki izpolnjujejo vsa tehnična merila, postanejo članice schengenskega območja, da bodo lahko vsi državljani EU uživali svojo pravico do prostega gibanja in da bi okrepili njihov občutek evropske pripadnosti;

10. poziva Komisijo, naj si dejavno prizadeva za vzajemne vizumske sporazume s tretjimi državami in zadevnimi državami članicami, da bi zagotovili enako obravnavo in ohranili načelo vizumske vzajemnosti ter spodbujali mobilnost in pravice vseh državljanov EU;

11. poziva države članice, naj mobilne državljane Unije ob prijavi v državi članici prebivanja obvestijo o njihovih volilnih pravicah in volilnih postopkih v zvezi z evropskimi in občinskimi volitvami ter jim omogočijo, da se nemudoma registrirajo kot volivci;

12. poziva Svet, naj hitro sprejme reviziji direktive Sveta o volilnih pravicah mobilnih državljanov Unije na volitvah v Evropski parlament[3] in direktive Sveta o volilnih pravicah mobilnih državljanov Unije na lokalnih volitvah[4] v skladu s stališčem, ki ga je odobril Parlament;

13. poudarja, da bi morale institucije EU med državljani EU spodbujati večjo ozaveščenost o pravicah in svoboščinah, ki izhajajo iz državljanstva EU, ter njihovo poznavanje in razumevanje, in da pri praktični uporabi državljanstva EU še vedno obstajajo precejšnje pomanjkljivosti; meni, da bi morala EU sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva temeljnih vrednot EU, da se bo bolje izkoristil potencial državljanstva EU; opominja, da je zaščita manjšin, tudi narodnih in jezikovnih, temeljna vrednota Evropske unije in hkrati njena pomembna naloga;

14. poziva države članice, naj čim bolj povečajo udeležbo vseh svojih državljanov, vključno s socialno ranljivimi skupinami, tako da okrepijo njihove volilne pravice s kampanjami ozaveščanja, spodbujajo njihovo udeležbo v javnih razpravah in uvedejo ustrezne ureditve, prilagojene njihovim nacionalnim volilnim postopkom, da bi olajšale glasovanje osebam, ki so pripadniki manjšin, marginaliziranih ali ranljivih skupin in imajo težave pri glasovanju, na primer tako, da jim omogočijo izbiro volišč ter uporabo podpornih tehnologij, formatov in tehnik; poleg tega poziva države članice, naj invalidom na njihovo zahtevo omogočijo, da pri glasovanju prejmejo pomoč osebe po lastni izbiri, in naj si prizadevajo zagotoviti možnost glasovanja po pošti ter po možnosti dodatno olajšati fizično glasovanje, glasovanje prek pooblaščenca ter elektronsko in spletno glasovanje;

15. poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe, da bi njihovi volilni procesi ostali brez

---

Sklepa 95/553/ES (UL L 106, 24.4.2015, str. 1).

[3] Predlog Komisije za Direktivo Sveta o podrobni ureditvi uresničevanja aktivne in pasivne volilne pravice na volitvah v Evropski parlament za državljane Unije, ki prebivajo v državi članici, niso pa njeni državljani (COM(2021)0732).

[4] Predlog direktive Sveta o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva (COM(2021)0733).

ekstremizma, širjenja dezinformacij in tujega vmešavanja;

16. opozarja, da sta pravica do sodelovanja v demokratičnem življenju in obveznost zagotavljanja čim bolj odprtega sprejemanja odločitev, ki je čim bližje državljanom, zaščiteni s členom 10 Pogodbe o Evropski uniji; poziva institucije EU in države članice, naj zagotovijo dovolj časa za javno posvetovanje in preglednost ter proaktivno objavljajo javne dokumente;

17. poziva Svet in Komisijo, naj nadaljujeta pogajanja o reviziji Uredbe (ES) št. 1049/2001[5], da bodo lahko državljani EU v celoti uveljavljali svojo pravico do dostopa do dokumentov in nadzorovali institucije, organe, urade in agencije EU;

18. poziva države članice, naj v celoti odpravijo programe državljanstva za vlagatelje in vse druge podobne nacionalne programe, ki vodijo k pridobitvi njihovega državljanstva in vključujejo neposredno ali posredno prodajo državljanstva EU, saj so sporni z etičnega, pravnega in gospodarskega vidika, so v osnovi nezdružljivi z načelom lojalnega sodelovanja, spodkopavajo sam koncept državljanstva EU ter kršijo načela in vrednote EU; opozarja, da ti programi pomenijo več resnih varnostnih tveganj za državljane Unije, kot so tveganja, ki izhajajo iz pranja denarja in korupcije; meni, da lahko pomanjkanje skupnih standardov, ki bi urejali sheme, ki dovoljujejo prebivanje na podlagi finančnih naložb, tudi pomeni takšno varnostno tveganje in prispeva k spodkopavanju celovitosti Unije;

19. obsoja, da v EU še vedno obstaja diskriminacija iz različnih razlogov; poudarja, da člen 21 Listine EU o temeljnih pravicah prepoveduje vsakršno diskriminacija na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti; ponovno poudarja, da se je treba boriti proti diskriminaciji pripadnikov manjšin in ranljivih skupin, ter ponovno poziva k celovitemu sistemu EU za zaščito, ki bo vključeval obstoječe instrumente mednarodnega prava in upošteval dokazano dobro prakso v EU;

20. poziva, da je treba na podlagi člena 25 PDEU pripraviti statut EU za državljanstvo, v katerem bodo zbrane in posodobljene obstoječe državljanske pravice ter določene nove; opozarja, da bi bilo treba pripraviti statut EU za državljanstvo ter posodobiti te nove pravice v skladu s Pogodbama;

21. poziva, naj se v statut EU za državljanstvo vključi horizontalna klavzula o nediskriminaciji kot dodatno varovalo za enakost pri uveljavljanju državljanskih pravic, da bi na podlagi člena 19 PDEU zagotovili enotno raven zaščite v Uniji za pripadnike ranljivih in marginaliziranih skupin;

22. poziva Komisijo, naj te predloge upošteva v prihodnjem poročilu o državljanstvu EU za leto 2023 in sprejme potrebne ukrepe za njihovo izvajanje v skladu s postopkom iz člena 25 PDEU.

[5] Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	28.11.2023
Izid končnega glasovanja	+: 48 –: 9 0: 5
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Jončeva (Elena Yoncheva), Javier Zarzalejos
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis (Costas Papadakis), Silvia Sardone, Paul Tang, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Axel Voss, Tomáš Zdechovský
Namestniki (člen 209(7) Poslovnika), navzoči pri končnem glasovanju	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Antonius Manders, Riho Terras

PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVKA MNENJA PREJELA PRISPEVEK

Pri pripravi osnutka mnenja je prejela prispevke naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Pripravljavka mnenja izjavlja, da ni prejela prispevkov od nobenega subjekta ali osebe.

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti pripravljavke mnenja.

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Elena Jončeva (Elena Yoncheva)
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
Levica	Cornelia Ernst
Samostojni	Kostas Papadakis (Costas Papadakis), Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
Levica	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Uporabljeni znaki:
+ : za
- : proti
0 : vzdržani